

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadstr.
Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglašeni in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Na delo za „NAPREJ!“

Kakor je znano je »Naprej« na fronti prepovedan! Oficialnega sporočila sicer nismo dobili, pač pa vemo, da velika večina naših naročnikov na fronti lista ne dobiva. To je za naš list precejšnja škoda, ker ne maramo zahtevati od sodrugov vojakov, da plačujejo naročnino, če lista ne dobivajo. Pač pa je naloga, vseh nas, ki smo v zaledju, da našo agitacijo za list podvojimo, ter storimo vse, da dobimo novih naročnikov in odjemalcev ter s tem nadomestimo škodo, ki jo imamo vsled sistematičnega preganjanja. Ne dajmo se oplasti od nikogar, časi so resni in naša volja mora zmagati. Na delo za razširjanje »Napreja«! »Naprej« stane mesečno 3.50 K, posamezne številke pa 20 vinarjev.

Kadar nas najbolj preganjanjo, takrat nas kliče naša zavest najbolj na energično delo.

»Novo društvo«, socialistična smotra, je izšla v Zagrebu. Naročnina do konca t. l. je 9 kron. Naroča se pri upravi Zagreb, Kačićeva ulica, broj 9. a I. nadstr.

Izšla je brošura »Demokratizem in ženstvo«, katero je spisala Alojzija Štebi. Cena K 1. Brošura je lična in podučna, zato jo našemu ženstvu toplo priporočamo.

Zmaga parlamenta.

Državni zbor je dokončal svoje »poletno zasedanje« in je odšel na počitnice. Večkrat so bile poletne počitnice poslanci pač zaslužili z bogatim, napornim delom. Kdor ne pozna parlamentarnega obrata, kdor presoja državni zbor le po videzu, ki ga čestokrat nudi zborovalna dvorana v zborovalnih dneh, ta more le misliti, da je izvrševanje poslanskega mandata nekako lepše lenarjenje. Niti slutnje nima o napornem delu resnično delavnega poslanca. Da je vmes tudi nekaj lenuharjev, utegne biti res. Toda tokrat se počitnice niso pričele po mesece dolgem zasedanju, temveč koimaj po dvatedenskem. In vendar se dozdeva marsikomu, da se je opravilo težko delo. Morda tudi. Gospod Seidler je padel in proračunski provizorij z vojaškimi krediti je dovoljen. Da je padel Seidler, ni bila lahka stvar, zakaj mož se je oklepal ministrskega stolca z neko trdovratnostjo, ki nima primera. Ali je bil tako trdovraten iz lastnega nagiba ali na zahtevo drugih, ni še pojasnjeno. Padec Seidlerja je bila zmaga parlamenta nad absolutističnimi silami v državi. Te sile so bile nekajkrat na delu, da bi odstranile nadležni parlament, vendar je naposled zmagalo mnenje, da bi bil zaenkrat še nevaren tak korak, ki bi odstranil parlament, ter bil vidni izraz oktroaja v Avstriji. Vsaj kljub vsem pomanjkljivostim vre in kipi v državi kakor v čarovniškem kotlu. Neznosno trpeči narodi imajo vsaj to tolažbo, da obstoji za njih trpljenja in pritožbe mesto, kjer apelirajo na javnost. Toda parlament bi bil lahko več kakor je, ako ne bi bila vojna zmedla mnogim ljudem mišljenje, tako da so se zamislili v sanjavo bodočnost. Nacionalisti vsakega naroda mislijo, da strašna vojna nima nobene druge naloge, kakor da uresniči njih najdrznejše nacionalne struje. Pri tem pa prezremo, da vojna tira vse narode Avstrije bolj in bolj v propast. Ti ne vidijo, da vojna v Avstriji ni ustvarjajoča, temveč le razdirajoča. In pravtako tudi vladajoči ne mislijo na to, da se s temi razmerami ustvarja kurz, ki ne gre ne levo, ne desno, ki ni nemški, ni slovanski, pač pa uničujoči.

Mož takoiimenovanega nemškega kurza, dr. Seidler, je šel, mož brez kurza je prišel. Dovolili so mu s težavo proračunski provizorij, prečeva za absolutizem po § 14 je odstranjena in dana je možnost za nadaljnje »parlamentarno« vladanje. Narodi hočejo nedvomno

parlament, toda zastopniki narodov ne morejo pripraviti do tega, da bi postal parlament gospodar v državi. Sicer bi to ne bilo preveč težko. Parlamentu gre preustrojitev Avstrije. Seveda, vsak narod jo hoče drugače, skupno je vsem le hotenje po izpremembi. Moči, na katere upajo razni nacionalisti, so vse enako uničujoče za vse, ker so prikrojene za nadaljevanje vojne do silovite odločitve. Kdaj pade ta? Gotova je, kakor da kdaj pride odločitev, je polom starega sveta, popolno izžrpanje, pripravljane tal, iz katerih ne bo več mogoče ostati. Zaraditega je nerazumljivo, da vlada Hussarekova caplja za Seidlerjevo glede nemškega državnega kurza. Dočim se najbolj zagrizeni nacionalisti boje, izvajati iz svojih dalekosežnih ciljev posledice, mislijo vladajoči še vedno na vzdržanje stare Avstrije in opuščajo nujno potrebo, da bi poiskali nove oblike za dobrobit narodov v državni skupnosti. Po staroavstrijskem govorniškem načinu, pomešanem z besedami, ki jih izzove pomen dneva, se je predstavil novi ministrski predsednik zastopnikom naroda. Ako je bila napada, da se je državi dala le nekaka upravna vlada, tedaj je bila še tem večja napaka, da je nastopila vlada kot nekaka stalnejša vlada. Zakaj z imenovanjem Hussarekovim, je stopila obenem v krizo ne le ker je nezmislno, da bi svobodni poslanci zaupali večletnemu Stürgkhovemu § 14. ministra, temveč tudi, ker se Avstrija ne da več izlečiti s starimi mazili.

Seidler je odšel, toda ostale so na delu tiste moči, ki so mu vcepile takoiimenovani nemški kurz in so mnenja, da se stara Avstrija more ohraniti s silo.

Parlament je enkrat pokazal svojo moč. Parlament je zmagal, vendar zmaga ni popolna. Vse, kar se čuti v Avstriji demokratično, naj bi se strnilo v boju proti onim, ki mislijo, da je mogoče vladati avstrijske narode v teh težkih časih po Metternikovih načelih.

Narodnostno vprašanje.

Najvažnejši pojmi.

Do sedanje svetovne vojne in še v prvih njenih začetkih je bilo splošno razširjeno mnenje, da so narodnostni boji le preostanek minulosti, ki pa bo popolnoma izginil v dobi imperializma. Moderna država je nadnarodna, tako so splošno menili. In vendar so divjali narodnostni boji v Avstriji in okolo nje že pred vojno. In ravno nacionalna nasprotstva so bila tisti razlog, ki je onemogočil že pred vojno parlamentarizem. Nacionalna prizadevanja Jugoslovanov so povzročila na pr. balkansko vojno in so vnela pred štirimi leti svetovno vojno. Odslej so postajala nacionalna vprašanja vedno aktualnejša in so stopala vedno bolj v ospredje. Samoodločba narodov je postala parola, pod katero se svet bojuje in pod katero je mogoče edino sklepati mir. Od vseh strani je bila ta parola sprejeta, in vendar divja vojna le še dalje, ker zahteva vsak prizadetih tako samoodločbo, kakor jo baš »razume«. Kdor hoče narodnostna vprašanja prav razumeti, se mora pač natančno in temeljito pogledati v zgodovinske in gospodarske razmere posameznih narodov in narodnosti. Vsa zgodovinska in gospodarska dejstva posameznega naroda pa je treba metodično urediti in razlikovati njih posebnosti med seboj. Kdor hoče najrazličnejše pojme, ki jih kar mgoli v področju narodnostnega vprašanja, razlikovati, da se obvaruje pred zmedami in konsuzijami ravno teh pojmov, mora paziti na to, da ne rabi za dva pojma isto besedo. To ni nikakšno dalekocepstvo, temveč neizbegljivi pogoj jasnega mišljenja in jasnega spoznanja. Za proučevanje narodnostnega vprašanja je potreba, ustva-

riti si jasne pojme o razliki pojmov **naroda, narodnosti in ljudstva**. Vsak teh treh izrazov ima čisto določen pojem, zato je nedopustno, da se zamenjujejo ti trije izrazi med seboj — kar se dogaja tako pogosto — in se vsi trije smatrajo za en pojem.

Pod **narodnostjo** razumemo predvsem skupino ljudi, ki jih moremo ločiti od drugih ljudi. Časih ne znači narodnosti le jezikovna skupnost, ampak tudi skupnost plemena. Vendar je pleme čisto nekaj drugega, kakor narodnost. V prvih začetkih človeške družbe se krijeta sicer pojma narodnosti in plemena, kajti v tisti dobi so govorili ljudje istega plemena tudi isti jezik. Toda čim bolj je mešal zgodovinski razvoj narode najrazličnejših plemen med seboj, tem bolj je izginjala čistost plemen, in vsaka jezikovna skupnost vsebuje ljudi najrazličnejših plemen. Kadar se ljudstva civilizirajo, tedaj si prisvoje tudi skupno ozemlje, kjer potem stalno prebivajo. Pri modernih narodnostih pa postane iz skupnosti jezika skupnost književnega jezika. Iz skupnosti in posebnosti jezika pa izvira tudi skupnost in posebnost jezikovnih proizvodov, poezije, umetnosti sploh, mišljenja in čustvovanja. In odkar je mogoče vse te jezikovne in umstvene vrednote prenesti na papir, so postale pristopne tudi drugim narodnostim. Tako ni na pr. grško mišljenje in čustvovanje oplodilo le Grkov, ampak vso kulturno Evropo. Čim živahnejši je mednarodni promet, tem večja je mednarodna skupnost literatur in kultur, tem manjša je posebnost kulture vsake posamezne jezikovne skupine. Moment, ki karakterizuje narodnosti je vedno le jezik in ne kultura. Skupnost jezika zavisi vnaprej od čuta pripadnosti. Različnost jezika rodeva odtujenje, nerazumevanje, nezaupanje. In ljudje, ki so navezani na redni medsebojni promet, morajo iti za tem, da se razumejo, da govore skupni jezik. Kjer so bili ljudje navezani redno na medsebojni promet, je bilo še v prvih časih, ko posamezni jeziki še niso bili tako zelo diferencirani, kakor so danes, še zelo lahko mogoče doseči skupni občevalni jezik. Tako vidimo že v najstarejših časih človeštva razvit nacionalni čut tam, kjer se stikajo različne narodnosti. Obljka, ki jo dobi ta nacionalni čut je odvisna od načina stika s sosedno narodnostjo in je produkt zgodovine. Vsak spada že od svojega rojstva k tej ali oni narodnosti in jezikovni skupnosti. Jezik, ki ga govori okolica, v kateri je zrasel postane njegov lastni jezik, takozvani materni jezik. Z njim dobi svoje prve in najgloblje vtise, družijo ga z njegovo okolico, s katero deli koristi in cilje, trpljenje, radosti in boje. Tako postane posamezni sam od sebe nujno del in član svoje narodnosti. Vendar ji nujno ne pripada za vedno. Narodnost se more menjati. Že po tem se bistveno razlikuje od rase. Kdor pa je član te ali one rase, se te ne more nikdar otresti, pripada ji po naravi. Z narodnostjo pa je drugače. Vsak posamezni more zavreči svoj materni jezik in sprejeti drugega, ne da bi mogel s tem spremeniti svoje prirojene lastnosti. Obseg posameznih narodnosti in ozemlje, na katerem prebivajo, sta podvržena neprestanim spremembam. Posamezna narodnost more izginiti s svojega ozemlja, ne da bi morali zato njeni individui zapustiti ozemlje, kjer prebivajo, ne da bi morali poginiti. Ostanjejo lahko še nadalje na svojem ozemlju, se množijo in razvijajo, in vendar lahko izgube svojo narodnost vsled političnih in ekonomičnih vplivov, ki zmanjšujejo in omalovažujejo pomen in porabo njihovega jezika, dočim vedno bolj uveljavljajo in širijo pomen sosednjega. Taki vplivi so navadno nasilne narave in nastajajo tam, kjer stajeta dva naroda drug poleg drugega. Močnejša in večja narodnost daje privilegirano sta-

lišče le onim, ki govore njen jezik, dočim napravljajo one, ki razumejo le jezik svoje manjše narodnosti brezpravne. Tako razmerje dveh narodnosti vodi lahko do propada manjše, šibkejša, pod okoliščinami pa more izzvati v njej odpor, energičen in odločen, jo krepiti in dvigniti na višjo stopnjo zavesti in življenjskih, eksistenčnih sil. (Konec prih.)

Beseda o našem šolstvu.

Znano je, da je zanemarjeno naše slovensko šolstvo tako, kakor menda nikjer drugje ne. Pomanjkljiva uredba in nezadostno število ljudskih šol je začetek naše šolske bede, neha pa tudi ne pri naslednji stopnji šolstva, pri srednjih šolah. O tem niti ne govorimo, da nimamo slovenskih gimnazij, saj to vsakdo ve, samo tisti ne vedo tega, katerih skrb bi bila, da ta kulturni škandal odstranijo. In vendar je vprašanje narodnega šolstva prav tako socialnega pomena in značaja, kakor vsaka druga zahteva, ki temelji na materialni ali duševni potrebi poednica, naroda ali cele družbe.

Vsiljevati človeku tujega duha in mišljenje v tujem jeziku se pravi, krasti mu njegovo naravno lastnino in ga ovirati v razvoju. To je eno. Drugo pa se tiče pomanjkanja srednjih šol, ki niso le neke srednjeveške potomke humanitarnih šol, ampak bi temeljile v potrebah današnje kulturne, gospodarske in industrijske dobe. Mislimo pa tudi v prvi vrsti na šole, ki jih zahteva tako nujno vsakdanje življenje in dnevne potrebe. Gospodarskih in obrtnih šol sploh šol praktičnega značaja, pa nimamo skoro nič. In ravno v tem smo menda najrevnejši narod v celi Evropi. Zato ni čuda, da nas smatrajo še vedno le za narod jezikoslovcev, ki nimamo za praktične, narod socialno in kulturno dvigajoče potrebe nikakršnega zmišla. Razen c. kr. obrtne šole v Ljubljani, ki je šele par let ustanovljena, pogrešamo po celi domovini takih šol, ki bi mogle znatno pospeševati gospodarski, obrtni in industrijski položaj. In vendar ne more nihče trditi, da je mogoč primeren uspeh brez zadostne strokovne izobrazbe in praktične izvežbanosti. Pri nas pa delajo tako, vsaj je to razvidno iz šolskega ustroja, kakor bi hoteli vzgajati le duhovnike, juriste in profesorje, poleg teh pa puščati obrtnike in delavce brez strokovne šolske naobrazbe. Letos nameravajo ustanoviti v Ljubljani prvo realno gimnazijo, ki jih ustanavljajo drugod že več let. Jeli bo slovenska, je še seveda veliko vprašanje. Da pa je potrebna, o tem ni dvoma. Namenjena bo sicer tistim poklicom, kakor humanitarne gimnazije, razlika bo le v tem, da je sestava predmetov bolj smotrna današnjemu času in pride v pouk več časa primernega zdravega duha. Mesto grščine bodo poučevali laščino, to je že ena praktična stran. V ostalem se menda spremeni pouk tudi v matematiki (računstvu). Tako smo po malem pričeli z izboljšanjem našega srednjega šolstva, ki pa je vedno še velika nepopolnost in ki bo zahtevalo temeljite preosnove.

No, nova demokratična in socialno preurejena doba bo izsilila sama ekonomično in smotrno uredbo šolstva, ki je velika rak-rana zlasti na našem jugoslovanskem telesu. Šolstvo usposablja človeštvo za delazmožne moči, šolstvo pa jih tudi odvrača od konservativnih predsodkov in jih vstvarja samozavestnejše v boju za obstanek in razvoj.

Politični pregled.

= Cesarja Karla sporočilo rumunskemu kralju. Z Dunaja se uradno poroča: O istnem sporočilu, katero je cesar Karel meseca februarja letos po nekem generalštabnem polkovniku poslal rumunskemu kralju, so nekateri nemški listi poročali, da nemška vlada ni bila poučena o misiji polkovnika Rande. Temu nasproti se ugotavlja, da se je bil tedanji vnanji minister grof Czernin o svoji nameri, predlagati cesarju, naj bi rumunskemu kralju odkril svoje mnenje, pogovoril z bivšim nemškim državnim tajnikom dr. Kühlmannom v Brestu Litovskem. Tam se je tudi dosegel sporazum glede vsebine poročila, ki ga je imel polkovnik Randa prinesiti rumunskemu kralju.

= Pet let absolutizma na Češkem. Deželni izvrševalni odbor češko-slovanske socialno demokratične delavske stranke na Češkem je izdal ob peti obletnici razrušenja deželne samouprave na Češkem oster protest proti temu, da ni še odstranjeno to nezakonito stanje. Odločno zahteva, da se konča uprava nekolicin

od vlade imenovanih birokratov in pričakuje, da bo dana deželna uprava zopet v roke zastopnikov ljudstva, od češkega deželnega zbora izvoljenih. Pravi pa, da bi sedanji deželni zbor, v katerem ima nemška buržoazija z visoko gospodo večino, ne bil pravi reprezentant volje narodov, ki prebivajo v tej deželi in radi tega zahteva takojšnjo izvedbo deželnozbornskih volitev na podlagi splošne in enako volilne pravice.

= Poljaki in Nemci. S poljske strani se z vso odločnostjo zagotavlja, da je popolnoma izmišljena vest, da bi bil Poljski klub poveril sedanjega ministra Madejskega z isto nalogo, kakor jo je imel bivši minister Twardowski, namreč posredovalca med Nemci in Poljaki.

= Poslanec — vojni dobičkar. »Reichspost« piše, da govore v poslanskih krogih zelo o vojnih dobičkih poljskega posl. dr. Kolischerja, ki si je v vojni pridobil s špekulacijo s posestvi imetje, ki presega baje 50 milj. kron.

= Kriza v hrvatski vladi. Poročila iz Budimpešte javljajo, da vest o demisiji bana pl. Mihalovića ne odgovarja resnici, in službeni komunikacijski pravi, da ban v razgovoru z ministrskim predsednikom dr. Wekerlejem ni ponudil svoje ostavke in da tudi ni bila v diskusiji. Potrjuje pa se vest, da se podban dr. Krišković nahaja v demisiji zaradi osebnih in stvarnih diferencij z banom. Vendar bo dr. Krišković še delj časa opravljal svoje posle.

= Na socialne demokrate so poklicali policaje. Iz Budimpešte poročajo: V starem parlamentu se je vršil shod madžarskih klerikalcev, na katerem je prišlo do pretepa med klerikalci in navzočimi socialnimi demokrati. Sklicatelj shoda klerikalni poslanec Hrszar je poklical 30 policajev na pomoč, ki so vodje socialnih demokratov odstranili iz sobe. Škandalni prizori pa s tem niso ponehali, le povečali so se in shod so morali zaključiti.

= Izdajstvo na zapadni fronti. Kakor ob Piavi, tako se zdi, da so tudi ob Marni izdajalci krivi, da so se morali Nemci umakniti. Tako poročajo nemški listi. Francozi so baje natančno vedeli, da se bo pričela nemška ofenziva dne 15. julija. »Politiken« v Kodanju na primer prinaša od svojega francoskega poročevalca izvajanja, v katerih pravi: Francozi so prav dobro vedeli za vse, kar se je godilo za nemško fronto. Na velikih zemljevidih so bile načrtane železnice, mostovi in municijska skladišča, ki so jih bili Nemci skrivaj zgradili. Sijajna vohunska služba entente je vedela že par dni prej, kdaj in kje se bo izvršil napad. Za francosko fronto so vedeli do minute natančno, kdaj bodo pričeli Nemci z uničevalnim streljanjem. Zato so bile zavezniške čete popolnoma pripravljene. Pustile so, da je sovražnik nekoliko napredoval, nato pa so pričeli iz skritih lukenj streljati s tisoči strojnih pušk na Nemce, med katerimi je vsled tega nastala panika.

= Unikum v mednarodnem pravu. Kakor poroča Wolffov urad, je nemško vojno sodišče obsodilo bivše ukrajinske ministre, ki so podpisali Brest Litovski mir, a so jih Nemci odstavili in aretirali. Obsojena sta bivši ministrski predsednik Holubovič in vojni minister Žukovskij na dve leti ječe, notranji minister Tkačenko, minister Gajevskij in drugi pa na eno leto ječe. Berlinski »Vorwärts« pravi, da je ta proces, ko nemško vojno sodišče sodi ministre tuje države, ki so poklicali nemške vojake v deželo in podpisali mir v Brestu Litovskem, pravi unikum v mednarodnem pravu.

= Nemške kolonije. Na posvetovanju angleške vlade s kolonialnimi vladami je bilo sklenjeno, da se ne vrne Nemčiji niti ena kolonija.

= »Uspeh« svetovne vojne. Štiri leta vojne so prinesla evropskim državam biljon kron državnih dolgov. Biljon kron (tisoč milijard), to je več nego ljudsko premoženje Nemčije, Avstro-Ogrske in Anglije v mirnem času. Število mrtvih do zadnje nemške ofenzive se ceni na enajst milijonov, število vojnih poškodovancev na devetnajst milijonov.

= Več italijanskih socialističnih poslancev je odklonilo udeležbo pri od vlade naročenih komisijah za prehodne odredbe k mirovnim razmeram. V italijanski strokovni zvezi je po poročilu iz Chiessa, prišlo do protislovij in glasovanj, ki so vzrok odstopu predsedstva.

= Francija kliče letnik 1920 pod orožje. Iz Pariza se brzojavno poroča, da je vojni odsek francoske zbornice po govoru ministrskega predsednika Clemenceauja, ki je utemeljeval potrebo vpoklicanja starostnega letnika

1920, tozadevni zakonski načrt soglasno sprejel.

= Rusko brodovje v Sevastopolu je pod poveljstvom domačih častnikov. Nemške oblasti se baje nočejo vmešavati v notranje razmere tega brodovja.

= Besarabsko vprašanje. Švicarski listi poročajo, da se je v besarabskem vprašanju dosegel sporazum med Rumunijo in Ukrajino. Na podlagi sporazuma odstopi Rumunija Ukrajini Chocim in Akerman. Rumunske čete so te kraje že zapustile.

= Brošuro kneza Lichnowskega so razširili Angleži v 50.000 izvodih po Afriki. Povpraševanje še traja.

= Turčija daje zadoščenje Ameriki. Iz Washingtona se brzojavno poroča: Po naročilu turške vlade je Švedska obvestila Združene države, da bo Turčija dala zadoščenje zaradi aretacije osobja amerikanskega konzulata.

= Ameriški vojni vodah. V razgovoru z zastopniki londonskega časopisa je podtajnik vojnega urada Združenih držav, Franklin Roosevelt, izjavil: Več kakor 250 ladij ameriške mornarice se sedaj trajno nahaja v evropskih vodah. To število se bo tekom leta še znatno povečalo. Amerikanci so vstopili v vojno še le lansko leto in bodo postavili v boj vse svoje moštvo in vso svojo moč, dokler ententa ne izvojuje popolno zmago.

= Amerika bogati. Iz Novega Jorka: V juniju je znašal uvoz v Združenih državah severne Amerike 112,622.000 dolarjev, izvoz pa 201,932.000 dolarjev.

= Roosevelt je odklonil kandidaturu za mesto guvernerja države Novi Jork in pravi, da mora zediniti vse moči na vojne probleme in na mednarodne probleme miru, ki mora odgovarjati vojni, in da jih mora posvetiti razen tega po vojski socialnim in gospodarskim problemom.

= Japonska in holandske kolonije. Reuterjev urad poroča uradno, da trditev moskovskih »Izvestij«, glasom katere dobi Japonska za udeležbo v evropski vojni kot odškodnino holandske kolonije, ne odgovarja resnici. Ententa — pravi Reuterjev urad — Japonski za udeležbo v vojni nikdar ni predlagala take odškodnine.

Dnevne beležke.

— Še manj kruha v Ljubljani! Ljubljansko prebivalstvo ne dobiva že domala poldrugo leto odmerjenih krušnih sadežev. Manj kruha pa dobiva sploh, moke le malokdaj nekaj in sedaj se mora znižati s 1. avgustom še ta krušna racija! Današnji razglas mestnega magistrata pravi, da se bode znižala krušna kvota na 125 gramov na dan. Pekli se bodo hlebčki po 500 g (prej po 700 g), da vsaj kruha ne bo treba ustaviti. To bo trajalo nekaj tednov. Razmere prehrane v Ljubljani presegajo že vse meje in so take kakor to žele visoki in bogati gospodje, ki vse skupaj tako imenitno »vodijo in komandirajo«. Naravnost nevestno je, kakor je z državnim gospodarstvom v prehrani. Konfiscirajo, izdajajo odredbe, predpisujejo kazni, ni pa poštene volje, da bi kdo izvedel vse to. Vlada prepušča vse gospodarstvo najobskurnejšim špekulantom na eni strani, na drugi strani pa dopušča brez prave brige v prometu in trgovini popolno anarhijo, kakor bi hotela, da preskrbuje ta umazana in špekulativna anarhija v trgovini bogate sloje prebivalstva. Z naredbami prepreča, da blago ne pride na trg, ne skrbi pa potem za redno poslovanje aprovizacijskih ustanov. Ali si more kdo misliti še večji nezmišelj, še večjo površnost, če to ni namen? Delavstvo naj dela in strada, lenuhi naj pa počivajo in uživajo; to je morala naših razmer! — Cena posameznim hlebčkom bo odšel 27 h, posamezni raciji pa 7 h.

— Javno posredovanje za delo. C. kr. ministrstvo za socialno oskrbo, ki je uredilo sedaj splošno potrebno posredovanje za delo, namerava ustanoviti v vseh kronovinah deželne posredovalnice za delo, ki naj vplivajo potem tudi na vsa večja mesta, da ustanove ali občine same ali pa kaka druga društva splošne poizvedovalnice za delo. Družba avstrijskega srebrnega križa je stopilo tozadevno že v stik z socialnim ministrstvom in sklenilo ustanoviti v vseh večjih mestih splošne poizvedovalnice za delo.

— Nekaj za mestno aprovizacijo. Delavec nam piše: Lansko leto je »Naprej« grajal, da je mestna aprovizacija delila nekterim okrajem

po 15 kg krompirja, dočim so ostali okrajji dobili manj. Letos je mestna aprovizacija delila jajca po deset komadov na osebo. Prodala jih je približno polovico okrajem, a sedaj za ostale okraje ni ne duha ne sluha, ali bomo kaj dobili ali ne. Vprašal bi, zakaj mestna aprovizacija ni delila po 5 jajc na osebo in vsem okrajem? Še nekaj drugega: Sedaj se deli mast, ki jo dobe samo tisti, ki imajo izkaznico za julij. Ne smemo pozabiti, da so nam izkaznice za julij odrezali pred dvema tedni, ko smo dobili krompir nanje. Zakaj tako? Glede masti bi bilo treba pač jasno povedati razloge, sicer pa vobče uvesti sistematično razdeljevanje.

— **Odpust letnika 1868.** Kakor poroča dunajska »Zeit«, je vojna uprava odredila, da se rojstveni letnik 1868. trajno odpusti in sicer da se odpuste vsi oni vojniki tega letnika, ki imajo pravico do poljedelskega dopusta.

— **Določitev živilskih cen.** Dne 16. avgusta se bo kakor vsako leto s pričetkom novega žetvenega leta izvršila revizija in nova določitev živilskih cen. Količina kruha, ki odpade na posameznega državljanca se bo zvišala.

— **Letošnji mak zapleni država,** kakor je storila to tudi lansko leto. Prevezemna znaša 250 kron za 100 kg.

— **Prepovedana razglednica.** C. kr. ljubljanska policija je prepovedala razširjanje razglednice s sliko poslanca dr. Korošca in z napisom »Dvignite glave...« — Prepoved bo gotovo pripomogla k rešitvi domovine!

— **Tramvajski voz** je včeraj popoldne pred škofljo, kjer polagajo nove tračnice, skočil s tira in je bilo precej posla in težav, predno so ga zopet spravili na tir. Pri uravnavanju se je bila nabrala mnogoštevilna gruča gledalcev. Zaradi te neprilike je bil cel promet dobre tričetrt ure v neredu.

— **Vrhniško pivovarno,** ki je bila doslej last Kreditne banke v Ljubljani, je kupil sin ljubljanskega mesarja Korenčana, Mirko Korenčan za 400.000 kron.

— **Nezgodna na železnici.** Na progi Zagorje-Sava se je ustavil za kratek čas neki transportni vlak. To priložnostjo uporabila dva topničarja, da sta izstopila. Ko se je vlak zopet začel premikati, sta hotela vstopiti. Med tem pa je enemu izpodrsnilo, da je padel pod kolesa, ki so mu zmečkala levo nogo, drugi pa je bil težko poškodovan na glavi. Oba so prepeljali v ljubljansko bolnico.

— **Ukradeni transmisijski jermeni.** Posestniku in strojarju Avgustu Terpinu v Kamniku na Gorenjskem je bil ukraden iz mlina 10 do 12 metrov dolg transmisijski jermen, vreden 800 kron.

— **Žrtve ročnih granat** in drugih eksplozivnih snovi na Goriškem se množe. Skoro ni dneva brez nesreče. V petek, dne 26. t. m. je našla neka žena med Prevalom in Solkanom vrečo ročnih granat. Ne vedoč, kaj je v vreči, je vrečo stresla na tla. Pri tem so granate eksplodirale in žensko nevarno ranile. Žensko so prepeljali v goriško bolnico, kjer bo težko okrevala.

— **Tržaško namestništvo** je razpustilo občinski odbor v Motovunu v Istri.

— **Žrtev svoje žene.** V občini Brje pri Ribembergu je ustrelila gostilničarjeva žena svojega moža, Mihaela Kljuna s petimi strelji in se nato samo javila z besedami: »Hudiča sem ubila«. Med obema je vladal večer kreg in prepir, ki je končno končal z žalostno. Svoje hčere je odpravila usodnega dne z doma in ko je prišel mož z dela domov, je izvršila žena svoje krvavo delo. Žena pride bržkone pred tržaško porotno sodišče.

— **Beli suznji.** V »Arbeiterwille« od 25. julija je interpelacija nemških socialno demokratičnih poslancev v zadevi 15letnega Frana Robina, ki je bil uslužben v usnjarni Hermana Berga. Fant je bil trpinčenja sit in je nekega dne ušel ter stopil v delo pri nekem kmetu blizu Marenburga. Berg ga je pustil izslediti po orožnikih, na kar ga je vrgel čisto po srednjeveško v »zapor«, neko luknjo v kleti. Fantu, ki je umiral že skoro gladi, je sestra šele tretji dan mogla prinesiti jesti, ker prei zani vedela ni. Nato je šla na štacijsko poveljstvo, češ, izpuščite brata, saj še ni vojaščine obvezen. Kljub temu so fanta držali v »ječi« sedem dni! Šele, ko so se pričeli gotovi krogi za stvar energično zavzemati, je bil fant izpuščen in rešen svojega mogočnega mučitelja... Take stvari spominjajo močno na srednji vek. Danes so možne le še menda pri tem H. Bergu, danes vojnodobičarskem milijonariu.

— **Železniška nesreča v Mariboru.** V petek zjutraj ob štirih so hoteli v Mariboru štirje črnovojniki priti s kolodvora preko železniškega mostu na drugo stran Drave. Na srednjem mostu sta jih iznenadila križajoča se brzovlaka. Eden vojak je bil smrtno povežen, drugi težko ranjen. Enega je zračni pritisk vrgel v

Dravo, kjer je utonil, eden pa se je srečno rešil. Težko ranjeni vojak je v bolnici umrl.

— **Vprašanje glede razstrelbe na Pragerskem.** Socialno demokratični poslanci Resel in tovariši so naslovili na domobranskega ministra radi odškodnine vsled razstrelbe na Pragerskem škodo trpečim vojakom nastopno interpelacijo: Dne 4. decembra 1917 ob treh zjutraj je eksplodiral na postaji na Pragerskem municijski transport, vsled česar je imelo več mož, ki so se peljali na dopust, znatno škodo. Bilo je tudi nekaj mrtvih in ranjenih. Mnogi so izgubili vse, kar so imeli seboj. Interpelantje zahtevajo zanje vso odškodnino.

— **Akademija vpodablajočih umetnosti** na Dunaju otvori novo šolsko leto 7. oktobra 1918. Vpisovanje učencev se vrše 7. in 8. oktobra. Za vstop v splošno slikarsko šolo je potrebna z dobrim vspehom končana spodnja srednja šola. Napraviti je treba za vstop v akademijo poseben izpit, da se pokaže sposobnost učenčeva za akademijo.

— **Niti rakev ni!** »Arb.-Ztg.« naznanja, da niso mogli dobiti za štirimesečnega otroka mehničnega delavca Antona S., ki je umrl 20. julija, po celem Dunaju rakev. Filijala mestnega pogrebnega zavoda v Hernalsu ni imela rakev ter je poslala delavca v zaseben pogreben zavod. Tu so pa hoteli za rakev za štirimesečnega otroka 150 K. Tako odiranje neposredujočih slojev je vendar nesramno. Toda ljudstvo kliče zamaž po pomoči.

— **Češki socialisti so začeli izdajati** pod redakcijo univ. prof. dr. Fr. Krejčiča revijo češkega socializma »Budourn« (Bodočno.) Prva številka je izšla te dni.

— **Strogi ukaz nadškofov o otrocih na župnijah.** Praški nadškof Huyn je izdal naredbo, po kateri ne smejo biti v župniščih nikaki otroci. Po tej naredbi so morali vsi župniki, ki so imeli na pr. kakega otroka — sirota pri sebi, jo poslati proč. Knezoškofijski svetnik dr. Josip Soukup je moral sedaj radi tega odstraniti iz svoje župnije svojo sestro — vdovo, ki mu je gospodinjila, a imela je — otroke. To so do brote krščanske ljubezni!

— **Policija na Reki zaplenila za 60.000 kron zlata.** Zadnji petek je aretirala reška policija nekaj oseb, ki so prodajale zlato. Domnevajo, da utegne biti to ono zlato, ki so ga nedavno pokradli v Budimpešti. Več oseb so vtaknili v zapor, zaplenjeno zlato v vrednosti 60.000 kron pa so shranili, dokler se ne izkaže, odkod je prišlo.

— **17.000 otrok na prehrani.** Kakor javljajo hrvaški listi, se nahaja sedaj že preko 17.000 siromašnih otrok iz jugoslovanskih krajev na prehrani na Hrvaškem in v Slavoniji.

— **Za eno uro vožnje 100 kron.** V Andrassyjevi ulici v Budimpešti je zahteval neki izvošček od nekega gospoda 100 kron za vožnjo ene ure. Ker se je gospod branil plačati 100 kron, ga je izvošček pretepel z bičem. Izvoščka so zaprli.

— **Zlata** v vrednosti šestdeset tisoč kron je te dni zaplenila policija na Reki. Zaplenjeno blago je najbrž v zvezi z veliko tatvino v Budimpešti.

— **Slovanski jeziki so izključeni od poštnega prometa z Ukrajino.** C. kr. pošt. in brz. ravnanstveno v Brnu je izdalo po poročilu »Del. Listov«, sledečo zanimivo naredbo: Pismene pošiljatve se pošiljajo v Ukrajino pod naslednjimi pogoji: Pošiljatve morajo biti napisane le v nemškem, madžarskem, rusinskem (ukrajinskem) ali francoskem jeziku; stenografija ali domenjena pisava je izključena. Adresa mora biti napisana v latinici (v slučaju med vrstami v cirilici). Na odpošiljatvi se mora odpošiljatelj podpisati. Poročanje o vojaških zadevah ni pripuščeno. Pošiljatve, ki ne odgovarjajo tema, se vrnejo! Čeh, Poljak, Slovenec, Hrvat, Srb, Rumun, Italijan je izključen od poštnega prometa z Ukrajino, hoče-li pisati v svojem materinskem jeziku — toda Francoz sme pisati v svoji materinščini iz Avstrije v Ukrajino. Ni-li to popolnoma »avstrijsko«?

— **Pet oseb ubitih od letala.** »Breslauer Ztg.« poroča iz Schönbacha: Tu se je zgodila strašna nesreča. Ko je odhajalo neko letalo, so se zrinile stotine ljudi tako gosto k zrakoplovu, da je zavozil ta v občinstvo, pri čemer je ubil pet oseb. Več oseb je dobilo težke poškodbe in so bile odpeljane v bolnišnico.

— **V Nemčiji in — pri nas.** V Vratislavi (Breslau v nemški Šleziji) je določena za krompir maksimalna cena 30 fenigov, t. j. 50 h. Pri nas v Ljubljani pa prodaja magistrat krompir od 1 K 20 vin., ozir. 1 K. V okolici ga ne dobiš od kmetov, če ga dobiš, pa v zamenjavo. Čudno je pa vendar, zakaj je lahko v Nemčiji vse toliko cenejše?...

— **V Nemčiji dosti premoga.** »Kohleninteressent« piše, da se pri nas v drugi polovici junija produkcija premoga ni izboljšala, dočim je dosegla ta v Nemčiji rekordno stanje. Pošiljatve rjavega češkega (!) premoga so prihajale popolnoma po načrtu (!!). Temu verjamemo popolnoma. Toda preskrbovanje naše produkcije in našega konzuma s češkim premogom se je pa razvijalo popolnoma drugače, kot po načrtih. Pa kaj! Nemčija je vedno prva...!

— **Bilanco avstrijske in francoske banke.** Pariška Francoska banka ima v prometu sedaj 29.148 milijonov kron, Avstro-Ogrska pa le 24.000 milijonov kron. Dalje je izposodila Francoska banka tamkajšnji vladi doslej 19.000 frankov, Avstro-Ogrska pa naši le 18.000 milijonov kron.

Vojna.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 30. julija. Uradno se razglašajo: Na italijanskem bojišču topovski boji in motilni oženj proti v ozadju ležečim krajem. Na albanski fronti je sovražnik obnovil svoje napade na naše pozicije ob južnem bregu reke Semeni in na gorskem hrbišču Malega Silovesa. Vsi napadi so se razbili ob trdovratnem odporu naših čet. Posebno pohvalo zaslužita budimpeštanski brambovski bataljon III./29. in ogrski lovski bataljon št. 36.

Ljudi boji na novi zapadni fronti.

Berlin, 30. julija. Armadna skupina kraljeviča Rupprehta: Živahno poizvedovalno delovanje. Delni napadi Angležev v pokrajini Mairisi in na obeh straneh Ayette so bili zavrženi. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Na bojni fronti je napadel sovražnik naše nove črte severno Ourca in naše postojanke na gozdnih višinah jugozapadno Reimsa z močnimi silami. Francozi, Angleži in Američani so bili zavrženi z najtežjimi izgubami za sovražnika na celi njihovi bojni črti. Težišče sovražnega napada je merilo proti fronti Hartennes-Fere en Tardenois. Tu so naskakovali gosti napadali valovi sovražnika dopoldne in popoldne zopet in zopet. Ob naših črtah, deloma v naših protisunkih, se je zrušil njih naskok. Popoldne je razširil sovražnik svoje napade čez Fere en Tardenois proti vzhodu do gozda d' Ygny. Imeli so ravno tako malo uspeha, kakor delni napadi, ki jih je izvršil zjutraj v gozdu d'Ygny, v večernih urah pa na široki fronti zapadno Ville en Tardenois. Jugozahodno Reimsa je obnovil sovražnik med Chambrecy in Vrigny, na nekaterih mestih do petkrat, svoje napade in jih je nadaljeval še pozno zvečer v silnih delnih napadih. Bil je povsod krvavo odbit. V Champagni smo pregnali sovražnika iz jarkov, ki jih je še imel zasedene izza napada z dne 27. junija, in smo vzeli sovražno oporišče severovzhodno Perthesa.

Bojne sile na zapadni fronti.

Zeneva, 30. julija. Milanski »Secolo« poroča, da je imela ententa početkom meseca julija na zapadnem bojišču kakih pet milijonov mož, dočim so imele centralne države na teh bojiščih približno tri milijone vojakov. — Pariški dopisnik »Secola« je izvedel, da vrši ententa zadnje priprave v svrhu, da omogoči odločitev na zapadu.

Nova zimska vojna.

Lugano, 30. julija. Glasom poročil »Corriere della sera« je francoski vojni minister v poslanski zbornici izjavil, da se vojno vodstvo pripravlja na novo zimsko vojno in da računa z njeno potrebo.

Zadnie vesti.

Kriza v prehrani je minula.

Dunaj, 30. julija. V razgovoru z zastopniki časopisov je minister za ljudsko prehrano dr. Paul izjavil: Kriza je malone premagana in se najbrže ne povrne več. Preskrba s kruhom in moko stopi meseca avgusta v pravilni tir. Žetev obeta mnogo, dasi je v raznih delih države različna. Nalivi zadnjih dni so razuntega na rast okopanine krompirja in repe kakor tudi na uspevanje koruze izredno ugodno vplivali. Radi bolje košnje bo tudi mogoče živino tekom poletja izdatneje krmiti, tako da bo v jeseni več mleka in mesa. Kajpada treba tudi še nadalje zelo štediti, kar nam veli že pamet in previdnost. Z Ogrsko smo se dogovorili radi preskrbe armade. Ko bo znan izid žetve, se sklenejo še drugi dogovori, tako da bo preobilica ogrske žetve Avstriji v korist. Prihodnje leto nam pojde bolje. Urad za prehrano ljudstva pa mora urediti previdno gospodarstvo, da bo moglo ljudstvo zadostno izhajati celo leto.

Berlin, 30. julija. Kakor se v poučenih krogih zatrjuje, se bodo dne 19. avgusta racije živil na novo določile. Računa se s tem, da se zviša racija kruha; ostale racije pa ostanejo zaenkrat neizpremenjene.

Zborovanje načelnikov avstrijskih strokovnih organizacij.

Dunaj, 30. julija. V nedeljo in v ponedeljek se je vršilo na Dunaju zborovanje načelnikov avstrijskih stro-

kovnih organizacij, v katerem se je razpravljalo o vprašanju prehranjevanja in plač, kot edinem vprašanju. Navzočih je bilo 189 odposlancev kot zastopnikov 55 strokovnih organizacij. Strokovni tajnik sodrug Hueber je predlagal resolucijo, ki vsebuje naslednje zahteve delavstva:

Energičen in smotren nastop proti neprestanim navijanjem cen vseh za življenje potrebnih sredstev. Preureditev živilih cen. Nameravano zvišanje cene za moko in kruh mora izostati in morebitni deficit, ki utegne nastati pri razdeljevanju kruha in moke, mora prevzeti državna blagajna. Kvoto onih, ki se sami preskrbujejo, je omejiti na najmanjšo mero in vtihotapljanje žita v mline je treba potlačiti s prepovedjo svobodnega prometa z žitom. Zvišanje kvote vseh živil za delavce in nastavljenec. Delavcem in nastavljencem se mora odkazati oblačilo, obuvale in perilo.

V nedeljo zvečer je bila deputacija delavskih zastopnikov pri ministrskem predsedniku, ministru za javna dela in ministru za socialno oskrbo, ki so razložili deputaciji stališče vlade glede delavskih zahtev. Ministri so izjavili, da je nemogoče zvišati kvoto živil, ker bi bila vlada v kratkem zopet prisiljena, da kvoto zmanjša. Edino, kar so obljubili, je bilo to, da sestavijo komisijo, ki se bo bavila z vprašanjem, kako spraviti plačilne razmere z živili cenami v soglasje. V pondeljski seji je poročal sodrug Hueber zbranim načelnikom o pogajanjih z vlado. V daljši debati je sprejela skupščina sklep, v katerem izreka, da jemlje vladino sporočilo na znanje. Da pa to sporočilo nikakor ne zadovoljuje zastopnike strokovnih organizacij in naroča strokovni komisiji, da se še nadalje pogaja z vlado. Posameznim strokovnim organizacijam se svetuje, da se, dokler ne postanejo razmere nevzdržne, poslužujejo dobro se obneslih organizacijskih sredstev, da izenačijo nezmerno draginjo z zvišanjem plač. V drugi resoluciji so protestirali proti militarizaciji in pozvali socialno demokratično frakcijo v državnem zboru, da skupno s strokovno komisijo doseže pri vladi tozadevno rešitev neznosnih razmer. **V tretji resoluciji je izrazila konferenca svojo željo in voljo po miru na podlagi sporazuma vseh narodov in pošilja strokovnim organizacijam vseh dežel najpresrečneje bratske pozdrave. Dalje smatra skupno zborovanje vseh strokovnih zvez celega sveta za čin, ki bi jačil in pospeševal pri vseh narodih voljo za mir.**

Baron Hussarek in Poljaki.

Dunaj, 30. julija. Poljski listi objavljajo naslednjo informacijo: Baron Hussarek ni prevzel nikake obveznosti, da bi nadaljeval Seidlerjev kurz. Novi ministrski predsednik namerava Čehe zopet poklicati v kabinet, če bo mogoče izvesti parlamentarizacijo ministrstva, kar se utegne v jeseni zgoditi. Na podlagi zanesljivih poročil se sme trditi, da baron Hussarek za hrbtom Poljakov ne bo ničesar ukrenil, kar bi merilo proti njim. To pomeni, da se vrne zopet era cesarja Franca Jožefa.

Izboljšanje in podraženje telefona.

Dunaj, 30. julija. »Slavische Korrespondenz« poroča, da se avstrijsko telefonsko omrežje polagoma izpopolni in da se obenem tudi poveča število telefonskih aparatov. Na Dunaju se nameravana izpopolnitev izvrši še tekom vojne. Poštne in telefonske pristojbine se primerno zvišajo.

Ogrski parlament.

Budimpešta, 30. julija. Posl. Geza Antal (delovna str.) je polemiziral proti izvajanjem avstrijskega finančnega ministra glede kvote in navijanja cen. Nasproti izjavi avstrijskega finančnega ministra, da je vprašanje glede restavracije opustošenih ozemelj odprto, je posl. Antal dejal, da **Ogrska nikakor ne more gmetno doprinesati sredstev za zopetno povzdigo vsled vojne opustošenih avstrijskih dežel.** V istem zmislu je govoril tudi finančni minister Popovics. Predloga glede davka na vojne dobičke avstro-ogrskanske banke je nato zbornica končno veljavno sprejela. Prihodnja seja se vrši jutri dopoldne.

Nemški plen v četrtem letu.

Berlin, 30. julija. Nemci so dosegli v četrtem vojnem letu naslednje uspehe: Zavojevali so na vzhodu 198.256 km², v Italiji 14.423 km², na zapadu 5323 km², skupaj torej 218.002 km². Dalje so zasedle nemške čete na Finskem 373.602, v Ukrajini 452.033 in na Krimu 25.725 km². Zaplenili so tekom zadnjega vojnega leta 7000 topov, 24.000 strojnih pušk, 751.972 pušk, 2.867.500 kosov artiljerijske municije, 102.250.900 kosov infanterijske municije, 2000 letalnih strojev, 200 priveznih balonov, 1705 vojnih kuhinj, 300 tankov, 3000 lokomotiv, 21.000 železniških voz in 65.000 ladij in drugih plovbenih sredstev. Število vojnih ujetnikov v tem letu znaša 838.500. Vsega skupaj ima Nemčija ujetnikov dosedaj tri in pol milijona.

Velika železniška nesreča.

Berlin, 30. julija. Vsled poškodbe lokomotive na postaji Landsberg je nastal požar. Zgorelo je sedem železniških vozov. Kakor se

je dosedaj dogladalo, je 40 oseb mrtvih in 21 težko ranjenih.

Oblačilno vprašanje v Nemčiji rešeno.

Berlin, 30. julija. Državni komisar za preskrbo z oblačili je na nekem shodu v Draždanih izjavil, da je oblačilno vprašanje vsled razvoja nadomestilne industrije v splošnem ugodno rešeno, in da se bode že tekom letošnjega leta lahko oddajalo nadomestilno blago, ki bo za vse, izvzemši dojenčke, vsem zahtevam zadostovalo. Upanje sovražnikov, da bi naš pomankanje surovin za oblačila prisililo k sklepu miru, da je popolnem neutemeljeno.

Dogodki v Rusiji.

Berlin, 30. julija. Tukajšnje rusko poslaništvo razglasa, da vest o umoru voditeljev levčarskih socialističnih revolucionarjev, zlasti o umoru Spiridonove, ne odgovarja dejstvom. Rusko poslaništvo izjavlja nadalje, da so naslednja mesta trdno v rokah sovjeta: Vologda, Arhangelsk, Kazani, Volisk, Spask in Jekaterinburg.

Ženeva, 30. julija. Češko-slovaške čete so zavzele Jaroslav ter korakajo proti Moskvi. Pridružujejo se jim številni uporni kmetje.

Okrožnica italijanske socialne demokracije.

Chiasso, 30. julija. Kakor poročajo italijanski listi, je sklenilo vodstvo italijanske socialne demokracije prirediti nekak referendum, po katerem se bo pisanimi potom razpravljalo o vprašanjih, ki je o njih nameraval razpravljati kongres, katerega je vlada prepovedala. Gre tu posebno za smeri in taktiko socialno demokratične stranke napram narodnemu in mednarodnemu položaju. Odgovori naj se vpošljejo do 15. septembra.

Vzhodnosibirskaja vlada odstopila.

Pariz, 30. julija. »Agence Havas« poroča iz Vladivostoka: Celokupna vlada v Vladivostoku je podala svojo demisijo.

Anglija koncem četrtega leta vojne.

London, 30. julija. Lord Curzan je imel ob neki priliki govor, v katerem je izjavil naslednje: Vsi smo mnenja, da v našem taboru koncem četrtega vojnega leta odločnost ni niti najmanj popustila. V prvih urah je izgubil sovražnik več ranjenih in mrtvih, kakor je to kdaj stnilo. Zgubil je iniciativo in naš udarec je znatno zrušil moralo in odločnost njegovih čet. **Momentano imamo pod orožjem sedem milijonov mož,** od teh so trije milijoni v inozemstvu. **V generalu Fochu so našli zavezniki genija.** Končno je naglašal govornik gmetno pomoč, ki so jo nudili Angleži zaveznikom in dejal, da je bila Anglija njihov trgovec.

Anglija in Rusija.

London, 30. julija. »Daily Mail« poroča iz Vladivostoka: V svojem odgovoru začasni sibirski vladi je Anglija izjavila, da merijo njeni ukrepi le na politično in gospodarsko obnovo Rusije brez vmešavanja v notranje zadeve.

Aprovizacija.

Zmanjšanje krušne racije. V včerajšnji izredni seji je mestni aprovizačni odsek bil primoran pritruditi predlogu, da se zmanjša krušna racija na 125 gramov in se bodo odslej pekli hlebčki po 50 dkg, mesto dosedanjih 70 dkg. Cena hlebčku je 28 vin. C. kr. deželna vlada, žitno-prometni zavod in mestna aprovizacija so storili vse, da bi preskrbeli Ljubljano z zadostno množino moke, vendar so bila vsa prizadevanja brezuspešna. Z največjo težavo se je dobilo vsaj toliko moke, da bo mogoče peči kruh v zmanjšani raciji.

Meso na zelene izkaznice B šte. 1401 do konca. Stranka z zelenimi izkaznicami B šte. 1401 do konca prejmejo goveje meso v četrtek, dne 1. avgusta dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 8 do 8. šte. 1401 do 1600, od 8 do pol 9 šte. 1601 do 1800, od pol 9 do 9 šte. 1801 do 2000, od 9 do pol 10 šte. 2001 do 2200, od pol 10 do 10 šte. 2201 do konca.

Mast za IX. I. in II. okraj se bo delila v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: v četrtek, dne 1. avgusta popoldne pridejo na vrsto stranke IX. okraja št. 1 do 400, v petek dopoldne št. 400 do konca instranke I. okraja št. 1 do 300, popoldne št. 300 do 700, v soboto dopoldne št. 700 do konca in stranke II. kraja št. 1 do 400. Mast dobe po 20 dkg na osebo — izključno le one osebe, ki imajo nakazilo za mast s kuponom za mesec julij. Cena 48.— K za kilogram. Posodo je prinesiti s seboj.

Sladkor na izkaznice šte. 63 se dobi v trgovini gosp. Khama, Miklošičeva cesta.

Marmelada na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo marmelado v četrtek, dne 1. avgusta in v petek, dne 2. avgusta pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: V četrtek, dne 1. avgusta od 8. do 9. dopoldne št. 1 do 180, od 9. do 10. št. 181 do 360, od 10. do 11. št. 361 do 540, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 540 do 720, od pol 3. do pol 4. št. 721 do 900, od pol 4. do pol 5. št. 901 do 1080, od pol 5. do pol 6. št. 1081 do 1260. — V petek, dne 2. avgusta dopoldne od 8. do 9. št. 1261 do 1440, od 9. do 10. št. 1441 do 1620, od 10. do 11. št. 1621 do 1800, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1801 do 1980, od pol 3. do pol 4. št. 1981 do 2160, od pol 4. do pol 5. št. 2161 do 2340, od pol 5. do pol 6. št. 2340 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg marmelade, kg stane 2 K.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 2. in v soboto, dne 3. avgusta od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo v petek izkaznice za sladkor in milo, v soboto izkaznice za kruh.

Listnica uredništva.

A. H. »Demokracija« ni bila oblastveno prepovedana. U. P. B. Vašemu bratu se list lahko pošilja. Oficijelne prepovedi nimamo.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Razglas.

Ker je dovoz krušne moke postal v zadnjem času povsem nezadosten, ter so tudi vse najodločnejše intervencije c. kr. deželne vlade, žitno-prometnega urada in mestne aprovizacije imele začasno le delen uspeh, dočim je zadostna pomoč obljubljena šele za prihodnje tedne, je prisiljena mestna aprovizacija, ako se hoče izogniti popolni ustavitvi peke kruha za nekaj dni

začasno skrčiti dnevno krušno racijo na 125 gramov

Od jutri dne 1. avgusta se bodo torej pekli hlebčki po 500 gramov (mesto dosedanjih 700 gramov) ter se bo kakor dosedaj na vsako posamezno krušno karto dalo četrto hlebčka. Cena hlebčku se zniža na 28 vin., oz. posamezni raciji na 7 vin. Na podlagi prejetih obljub je povsem opravičeno upanje, da bo to neliubo toda neizogibno skrčenje itak že nezadostne krušne racije trajalo le nekaj dni in da bo v najkrajšem času zopet mogoče izdajati vsaj dosedanje polne racije.

Občinstvo naj blagovoli s potrpljenjem prenesti tudi to trdo preskušnjo, ki je že preje zadela tudi celo vrsto drugih mest. Stori se bo od strani vseh pristojnih činiteljev slej ko prej vse, da se doseže čim hitrejša pomoč. Najpotrebnejše sloje prebivalstva se bo oškodovalo z izdajo masti, sladkorja in cikorije v pomožni akciji. Drugih nadomestil za sedaj ni na razpolago.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 31. julija 1918.

Za odsotnega župana:

Dr. Karl Triller, podžupan.

Občno konsumno društvo v Zagorju ob S. reg. zadr. z om. por.

Zadruga je najboljšje aprovizacijsko mesto, ki preskrbuje z vsemi potrebščinami svoje članice po na najugodnejših cenah.

Član konsumnega društva lahko postane vsakdo.

Vstopnina in delež sta razmeroma majhna.

Delež se lahko odplačuje v rokih.